

Irak'ta Hükümetin Kurulması ve Devlet Yapısına Etkileri

Kamaran M. Palani

Özet: Bu makalenin amacı; 'hâlihazırda süren tartışmalı hükümet kurma sürecinin, Irak devletinin geleceği ve siyasi manzarası açısından ne ifade ettiği' sorusunu cevaplamak olacaktır. Makalede söz konusu hükümet kurma sürecini etkileyen dinamikleri açıklayarak bir sonraki Irak hükümetinin yapısına dönük en olası senaryoyu tahmin edebileceğimize inanıyorum. Şöyle ki, ülkenin önde gelen siyasi aktörleri arasında baş gösteren bölünmeler, kurulacak yeni hükümetin yanı sıra güncel tartışmalarda da vurgulandığı gibi Irak'ın gelecekte sahip olacağı 'devlet' tarzını da etkilemektedir. 12 Mayıs 2018 tarihinde Irak'ta, 2003 işgalinden bu yana dördüncü parlamento seçimi gerçekleşti. Irak siyasi atmosferinin mezhepsel niteliği göz önüne alındığında önceki tüm seçimlerde seçim öncesi ittifak ve seçim sonrası koalisyon kurma süreçleri az çok tahmin edilebilmekteydi. Temelde bu sistem, ülkenin üç etno-mezhepsel grubu olan Şiiiler, Sünniler ve Kürtler arasında mutabakata dayalı bir güç paylaşımını esas alıyordu. Irak'taki bu gayri resmi güç paylaşım sistemine göre başbakan bir Şii, meclis başkanı bir Sünni, cumhurbaşkanı ise bir Kürt olageliyordu. Pek çok kişi bu seçimlerin mezhep sınırlarını aşacağına inansa da 2018 seçimleri bu geleneği değiştirmede. Devletin seçimlerin güvenilirliğini sağlamadaki apaçık yetersizliği yeni belirsizlikleri beraberinde getirerek Irak'ın dış müdahale ve iç savaş karşısındaki mevcut zafiyetlerini bir anlamda daha da derinleştirdi.

2018 Seçimlerinin Çetrefilli Faktörleri

1- IŞİD'e karşı kazanılan zafer

Bu yılki parlamento seçimleri Başbakanlık sıfatıyla son günlerine yaklaşan Haydar el-İbadi'nin Irak Şam İslam Devletine (IŞİD) karşı ilan ettiği zaferden 6 ay sonra yapıldı. Irak'ta ve daha genel olarak bölgede IŞİD'le girilen savaşın etkileri henüz yeni kendini göstermeye başlıyor. Söz konusu etkilerin, Irak'ın mevcut siyasi atmosferinde gözlenen karmaşıklıklara mütevazı katkılarda bulunduğu görülmektedir. IŞİD'in 2014 yılının Haziran ayından başlayarak Irak topraklarının üçte birini ele geçirmesinin ardından çoğunluğu Sünni Arap olan 3 milyon insan, güvenlik kaygılarından ötürü Sünni çoğunluklu Ninova, Selahaddin, Diyala ve Anbar eyaletlerinden göç etmek zorunda kaldı. Dolayısıyla Mayıs ayında seçimler gerçekleşirken yüz binlerce insan hâlâ kamplarda yaşamakta veya başka yerlerde hayatta kalma mücadelesi vermekteydi. Bu durum, seçimlerdeki siyasi katılımı ciddi oranda kısıtlayan hususların başında geliyordu. Ülke içinde yerinden edilmeler, Sünni bloğun Sünni çoğunluklu vilayetlerdeki çıkarlarını kullanma kabiliyetinin kısıtlanmasına ve Sünni nüfus ile Sünni partiler arasındaki makasın daha da genişlemesine yol açtı.

Dahası, Irak Güvenlik Güçleri (IGG) IŞİD'in 2014'teki ilerleyişi karşısında etkisiz kaldığında Irak'ın önde gelen dini lideri Ayetullah Sistani tüm erkeklerin IGG'ye katılması gerektiği yönünde bir fetva yayımladı. Bunun sonucunda

İran destekli Şii milisler öncülüğünde pek çok devlet-altı silahlı grup hızla Haşdi Şabi bayrağı altında toplandı. Irak parlamentosu Haşdi Şabi'yi 2016 yılında Irak Ordusu bünyesindeki devlet destekli bir örgüt olarak resmen tanıdı. Buna rağmen Haşdi Şabi içerisindeki gruplar orduyla iş birliği yapmak yerine [1] sık sık yarışa girip Bağdat'ın emir ve kontrolünden çıkmış bağımsız devlet-dışı aktörler olarak hareket ederek yurttaşların devlet kademelerine olan itimadının daha da zedelenmesine neden oldu. Cesaret bulmuş bu gruplar, seçimlere katılıp 47 sandalye ile ikinci geldikleri için bugün, Irak devletinin siyasal yelpazesi üzerinde ciddi bir nüfuz sahibi olmuş durumdadır.

Ülke içinde yerinden edilmeler, Sünni bloğun Sünni çoğunluklu vilayetlerdeki çıkarlarını kullanma kabiliyetinin kısıtlanmasına ve Sünni nüfus ile Sünni partiler arasındaki makasın daha da genişlemesine yol açtı

2- Irak Kürdistan Bölgesi'nin 2017 bağımsızlık referandumu

2014 yılından itibaren yaşanan birkaç radikal siyasi dönüşüm Irak Kürdistan Bölgesi'nin (IKB) fiili olarak devlet olma durumunu etkilemişti. Nitekim 25 Eylül 2017 tarihinde yapılan bağımsızlık referandumu sonrası bu durum açık bir şekilde görünür oldu. O gün; Kerkük, Diyala ve Ninova vilayetlerinin IKB kontrolündeki bölgelerinde oy verme ehliyetine haiz seçmenler "Kürdistan Bölgesi ile Bölge idaresi dışında kalan Kürt bölgelerinin bağımsız bir devlet olmasını istiyor musunuz?" sorusunu 'evet' veya 'hayır' şeklinde oyladılar. Oyların sayılmasının ardından IKB Bağımsız Yüksek Seçim ve Referandum Komisyonu yüzde 92.73'lük ezici bir çoğunluğun, tercihini 'evet' yönünde kullandığını açıkladı. Ancak referandum IKB için pek çok talihsiz sonuçla birlikte bir anlamda geri tepti.

IKB'nin eski başkanı Mesud Barzani'nin liderliğinde referandum yapma kararına bir karşılık vermek isteyen Bağdat yönetimi Erbil'e karşı pek çok alanı kapsayan yaptırımlar uygulayarak Kürdistan Bölgesel Yönetimi'nin (KBY) fiili yetkilerini asgari seviyelere çekti. Erbil'in tek taraflı referandum kararına cevaben İbadi; IGG birliklerini tartışmalı bölgelerde Peşmerge güçlerinden görevi devralmak için göndermek, 29 Eylül 2017 tarihinde Erbil ve Süleymaniye'ye yapılacak tüm uluslararası uçuşları yasaklamak ve KBY'nin havaalanları, sınır kapıları ve geçiş noktaları üzerindeki kontrolünü bırakmasını istemek de dâhil "silahlı kuvvetler başkumandanı olarak Irak'ın ve halkının birliğini korumak için gerekli tüm yasal ve anayasal adımları atma görevini" [2] vurguladığında Irak parlamentosunun neredeyse tamamının, bölge ülkelerinin ve ABD dâhil uluslararası kamuoyunun desteğini alabilmişti. Daha sonra 16 Ekim 2017'de Irak güçleri, Haşdi Şabi milislerinin desteğiyle Kerkük ile Musul Ovası, Sincar ve Mahmur dâhil tüm tartışmalı bölgelerin kontrolünü ele geçirerek Peşmerge'nin 2014 sonlarından itibaren IŞİD'den alınmış olan tüm topraklardan çekilmesine neden oldu. Bu adımlar IKB'nin tartışmalı cephe üzerindeki sınırlarını 2003 sınırlarına geri çekerek KBY'nin büyük zorluklarla elde ettiği fiili yetkilerinden bazılarını ağır bir siyasi darbe indirdi. Neçirvan Barzani, 24 Ekim 2017'de Bağdat ile aralarındaki tansiyonu düşürmek için tartışmalı "Irak Kürdistan'ında yapılan referandumun sonuçlarını dondurma" [3] kararı verdi. Kürt bloku bu bağlamda bazı kayıplarını telafi etmek amacıyla Irak seçimlerine katıldı.

Şimdi referandumdan bir yıl sonra, IKB siyasi partileri arasında referandum öncesi sınırlara dönmenin yani Peşmerge'nin IGG tarafından 2014 yılında

Bu sebeptir ki Kürt siyasi aktörleri, Bağdat'ta güçlü bir varlığın, Bağdat'taki muzaffer blok ile yapılacak müzakerelerde Erbil yönetiminin konumunu desteklemek için bir araç olduğuna inanıyorlar

terk edilen Kerkük ve yaklaşık 40 bin kilometrekarelik toprakların kontrolünü yeniden elde etmesinin imkansız olduğuna dair neredeyse bir görüş birliği var. Fakat, aynı zamanda mevcut durumu da reddediyorlar. Bu sebeptir ki Kürt siyasi aktörleri, Bağdat'ta güçlü bir varlığın, Bağdat'taki muzaffer blok ile yapılacak müzakerelerde Erbil yönetiminin konumunu desteklemek için bir araç olduğuna inanıyorlar. Şiiiler arasındaki bölünme Kürtlerin konumunu güçlendirirken bu konum Tahran ile Washington'ın birbiriyle çatışan menfaat ve müdahaleleri tarafından da kısıtlanmaktadır. ABD, her ne kadar Sistani'nin aleyhteki müdahalesinden [4] sonra yeniden başbakan olma ihtimali göz ardı edilebilir düzeyde olsa da gidici olan ve seçimlerde üçüncü gelen Başbakan Haydar el-İbadi örneği gibi ABD dostu bir adayı desteklemeleri için Kürtlere ihtiyaç duymaktadır. Burada, ABD'nin referandum arifesinde Kürtleri başarı şansı belirsiz olmasına rağmen [5] İbadi'nin yeniden seçilmesi uğruna feda ederek yaptığı büyük hataya dikkat çekmemiz gerekiyor. Aynı zamanda İran da Kürtlerin tartışmalı bölgelerdeki en güçlü askeri aktör olan Haşdi Şabi'nin de dahil olduğu Maliki liderliğindeki blokta yer almasını istemektedir. Bir diğer kısıtlama ise geçen yıllarda çeşitli konularda IKB karşıtı duruşları nedeniyle ne Maliki ne de İbadi'nin Irak Kürtleri arasında popüler olmamasıdır.

3- Seçimlere düşük katılım, hile iddiaları ve Şii çoğunluklu eyaletlerde kitlesel gösterilerin patlak vermesi

Birincisi, seçimlerde oy verme ehliyetine

sahip seçmenlerin sadece yüzde 44'ünün oy kullanmasıyla Irak rekor düzeyde bir düşük katılıma şahit oldu. Kaldı ki oylar adil bir şekilde sayılmış olsaydı katılım daha da düşük tespit edilmiş olacaktı. Seçimlerden sonra birçok siyasi parti oylamalarda usulsüzlükler olduğu iddiasında bulundu. Bunun sonucunda Irak parlamentosu 6 Haziran 2018 tarihinde ülkenin seçim kanununda değişiklik yapma kararı alarak Mayıs seçimlerinde kullanılan oyların yeniden elle sayılmasını talep etti ve Irak Bağımsız Yüksek Seçim Komisyonu'nun yerine Hakimler Kurulu'nu yeniden sayma işlemlerini üstlenmek üzere görevlendirdi [6]. Bu durum siyasal sürecin ve yönetici sınıfın tamamının meşruiyeti konusunda ciddi soruların gündeme taşınmasına neden oldu. Nitekim siyasi partiler ile yöneticilere olan bu güvensizlik, yurttaşların seçimleri boykot etmesinin en makul nedeni olarak görünmektedir. Şimdi ise kitlesel gösterilere yön veren ve gösterilerin geleceğini ciddi anlamda şekillendiren şey, tam anlamıyla oy kullanmayanların vermek istedikleri mesaja karşılık gelmektedir.

İkincisi, güneyde özellikle Irak'ın ikinci en büyük kenti olan Basra'da temel toplumsal hizmetlerin çökmüş olması ve yüksek işsizlik düzeyi nedeniyle çıkan toplumsal kargaşa, eyaletler ile Bağdat arasındaki ilişki ve ülkedeki meşruiyet ve sadakat algılarında ciddi bir değişim olduğuna işaret ederek Başbakan Adil Abdulmehdi hükümetini bazı konulara yeniden öncelik vermeye zorlamaktadır. Hükümet sisteminde sağlam bir yeniden yapılanma ve eyaletler ile merkezi hükümet arasındaki ilişkinin eyaletlerin ve yerelin niteliklerine dayalı olarak yeniden tanımlanması hayati önem taşımaktadır. Bu durum, yeni kurulacak hükümeti Irak genelinden ziyade eyaletlerdeki sorunları ele almayı amaçlayan iktisadi ve idari

reformlara öncelik vermeye zorlayacaktır. Ancak bu hükümeti kurması beklenen partilerin birbiriyle çatışan kimlikleri/çıkarları söz konusu reformların yapılmasını sınırlandırmaktadır.

Hükümet sisteminde sağlam bir yeniden yapılanma ve eyaletler ile merkezi hükümet arasındaki ilişkinin eyaletlerin ve yerelin niteliklerine dayalı olarak yeniden tanımlanması hayati önem taşımaktadır

4- Şiiler arasında üç farklı çizgide cereyan eden bölünmeler

Üç ana Şii koalisyon grubu arasında en büyük parlamento blokunu kurup yeni hükümete öncülük etme konusunda güçlü bir rekabet vardı ve Başbakan Abdulmehdî'nin politikalarını etkileme konusundaki yarışın etkili olması muhtemel görünmektedir. Seçim sonuçlarının kendisi çetrefilli bir faktördür. Kazanan en güçlü bloklar (54 sandalye ile Sairun, 47 sandalye ile Fetih ve 42 sandalye ile Nasr) bile tek başına hükümet kurmaya yetecek çoğunluğa sahip olamadılar. Şiiler arasındaki bölünmeler Irak'taki güç dinamiklerini değiştirip karmaşıktırmaktadır. Önceki üç seçimde tüm Şii partiler bir blok etrafında birleşebiliyordu dolayısıyla da Irak Ulusal İttifakı'nı kurmak bu kadar zor değildi. Parlamentodaki diğer oyuncular mesela Kürtler için son üç seçimde ABD destekli Şii blokunu ve Başbakan adayını desteklemek neredeyse en başından belirlenmişti. 2018 seçimleri, 2003 yılından beri İslami Dava Partisi ve Irak İslami Yüksek Konseyi'nin hâkim olduğu Şii blok içerisindeki güç dinamiklerini değiştirdi. Bu seçimlerde Dava Partisi (DP) tek bir liste ile seçimlere katılmayı başaramadı ve ikisi de DP'li olan İbadi ve Maliki farklı listelerle birbirlerine karşı yarıştılar.

Mukteda Sadr liderliğindeki Sairun İttifakı ile Hadi Amiri liderliğindeki Fetih İttifakı ciddi bir oy desteğiyle seçimin galibi oldular. Sadr hareketi için daha az mezhepçi bir hükümet ve gerek ABD gerekse bölge ülkeleriyle ilişkilerinde daha bağımsız ve hükümran olan bir Irak talebinde bulunan Irak milliyetçisi bir cephe denebilir. Seçimin galibi olan Sairun bloku, hükümetin geçmişteki hükümetlerden farklı olarak, Irak'ın üç ana etno-mezhepsel unsurunu tamamen bünyesinde bulundurmasa bile kapsayıcı olması gerektiği anlamına gelen 'Ulusal Çoğunluk' ve 'Paternalist Hükümet' kavramlarını geliştirdi. Hareketin halk desteğine ek olarak bir de kendi silahlı grubu bulunmaktadır. Amerika destekli cephe olarak da bilinen ikinci cepheye Başbakan Haydar el-İbadi liderlik etmektedir. Bu cephe, söz konusu Irak'ın dış ilişkilerini yeniden tanımlama ve komşu ülkelerle ilişkilerinde bir denge kurmaya olan ilgileri olunca Sairun ile aynı safta yer almaktadır.

Amerika destekli cephe olarak da bilinen ikinci cepheye Başbakan Haydar el-İbadi liderlik etmektedir. Bu cephe, söz konusu Irak'ın dış ilişkilerini yeniden tanımlama ve komşu ülkelerle ilişkilerinde bir denge kurmaya olan ilgileri olunca Sairun ile aynı safta yer almaktadır

Hem Sadr hem de Başbakan İbadi, İran'la olan ilişkileri sürdürürken aynı zamanda aralarında Şii topluluğundan olanların da bulunduğu Irak milliyetçilerinin taleplerine uygun olarak Irak'ın egemenliğini tekrar kazanmaya çalışmaktadır. Diğer uluslararası aktörlere ek olarak hem Türkiye hem de Suudi Arabistan İbadi'nin Irak'ın bağımsızlığını koruma retoriğini sıcak karşıladı. Aslında Washington yönetiminin Irak merkezi hükümetini destekleyip Kürdistan Bölgesi'nin bağımsızlık referandumunun

sonuçlarını görmezden gelme kararı, en azından kısmen de olsa, Şiiiler arasında milliyetçi duyguları teşvik ederek İran'ın bölgedeki nüfuzunu sınırlama yönündeki daha geniş gündeminden esinlenmişti. Ancak İran'ın tarihi nüfuzu kendisini ülkedeki pek çok farklı siyasi, askeri, toplumsal ve dini aktör üzerindeki ağır bir tahakküm ile hâlen daha Irak toplumunda göstermektedir. Örneğin İran, Irak'ın 2003'teki rejim değişikliğinden önce pek çok Şii siyasetçi ve din adamı hatta IKB siyasi partileri için güvenli bir liman rolünü üstlenmişti. 2003 işgalinin ardından Tahran, 1980'lerde kurulmasına yardım ettiği (Bedir Tugayları bunun bir örneği) Şii milislere daha çok destek vermeye başladı. Şimdi ise bu insanlar, kilit bakanlıklar, parlamento ve ordu üzerinde önemli bir kontrole sahiptir. Her halükârda ne İbadi ne de başka bir aday İran destekli Şii çoğunluklu Haşdi Şabi dâhil İran ile güçlü ittifakları olan partilerin desteği olmadan Başbakanlık koltuğunu elde edebilir. Dahası Sadr ve İbadi ABD'nin rolü konusunda ayrışmaktadır çünkü Sadr hâlâ ABD'ye 'işgalci' güç demektedir.

Eski Başbakan Nuri Maliki, Hadi Amiri ve Kays Gazali liderliğindeki üçüncü grup ise İran destekli cephe olarak tasnif edilmektedir. ABD karşıtı hassasiyetleri olan bu blok diğer iki blokla bir ittifaka varmayı henüz başaramadı. ABD'nin Basra ve Bağdat'taki diplomatik temsilcilikleri dahil temsilciliklere karşı şiddet kullanılması olumsuz sonuçlara yol açarak yeni hükümetin kurulmasını daha da zorlaştırdı. Ayrıca Şiiiler arasındaki bölünme Sünnilerin ve Kürtlerin bir blok seçmesini de zorlaştırdı. Ancak kısa vadede diğerlerinin kendi bölünmüşlük ve zayıflıklarından faydalandığını hissedersen Şii blokları bir araya gelebilirler. Bu durumu şimdi Başbakanı belirleme konusunda mutabakata

varmaya çalışan Amiri ve Sadr örneğinde görmekteyiz. Burada en azından kısa vadede Şiiiler arası bir iç savaşı önlemede Ayetullah Sistani'nin rolü devreye girmektedir.

Sırada ne var?

Hem 2010 Erbil Anlaşması hem de Siyasi Bloklar arasında imzalanan Siyasi Anlaşma Belgesi [2] iki hükümet kurmayı başardı ama daha sonra aralarındaki bölünmeleri ele almada başarısız oldu. Partileri farklılıklarını aşip hükümet kurma önündeki engelleri kaldırmaya teşvik eden veya zorlayan faktörler aynı zamanda daha sonraki bölünmeleri meşrulaştıran faktörlerdir. Örneğin hükümet kurmak için Fetih ile yapılması gereken herhangi bir anlaşma kendiliğinden Haşdi Şabi'yi meşrulaştırıp milislerin devlet kaynaklarından faydalanmasına imkân sağlayacaktır. Bu yüzden de bu durum Haşdi Şabi'nin ileriki aşamalarda entegre edilmesini veya dağıtılmasını daha da zorlaştırmaktadır.

Güncel gelişmeler Irak'ta yeni bir hükümetin kurulmasının Şii bloklar arasındaki ayrılıklara kendiliğinden çözümler üretmediğini ancak bu ayrılıkların muhtemelen kurumsallaşip devlet kurumlarına dahil olacağını göstermektedir.

Başbakan Abdulmehdi'nin yeni hükümeti hayatta kalabilmek için hem İran'ın hem de ABD'nin desteğine ihtiyaç duymaktadır. Bu bağlamda en muhtemel senaryo, daha milliyetçi bir ajandayla Irak'ın devlet kurumlarını güçlendirmek isteyenler ile devlet yapıları içerisinde 'paralel bir devlet' kurmak isteyenler tarafından bir hükümet kurulmasıdır. İlk grup, ABD, Birleşik Krallık ve AB dahil uluslararası aktörlerin desteğine sahiptir. Diğer grubun arkasında ise İran'ın tam desteği bulunmaktadır. Daha geniş bir

Irak'ın geleceği önemli ölçüde ABD ile İran arasındaki rekabet tarafından şekillenecektir. Çatışma durumlarında Iraklı kurum ve kuruluşların destek için dış hâmlerine yönelmeleri kuvvetle muhtemeldir. Bunun istisnası Sadr hareketidir; Sadr'ın 'Ulusal Çoğunluk' kavramı hayata geçemezse bu hareket muhalefette kalmayı tercih etme potansiyeline sahiptir

bağlamda Irak'ın geleceği önemli ölçüde ABD ile İran arasındaki rekabet tarafından şekillenecektir. Çatışma durumlarında Iraklı kurum ve kuruluşların destek için dış hâmlerine yönelmeleri kuvvetle muhtemeldir. Bunun istisnası Sadr hareketidir; Sadr'ın 'Ulusal Çoğunluk' kavramı hayata geçemezse bu hareket muhalefette kalmayı tercih etme potansiyeline sahiptir. Bu tarz siyasal düzenlemeler devlet ile devlet-dışı, bağımlılık ile bağımsızlık arasında bir denge gerektiren özel gerilimlere yol açmaktadır.

Ayrıca tüm bu partilerin hükümette yer alması, inisiyatif almak için gerekli olan görüş birliğinin olmaması nedeniyle Irak'ın siyasal sisteminin yapısal zayıflıklarını ele almanın önünde büyük bir engel olacaktır. Burada, savaşan taraflar arasındaki köklü ihtilafların çözümüne yardım etmede arabuluculuk kapasitesi olan Necef'in (Merci'yye) rolü önem arz etmektedir. Sürdürülebilir bir çözüm olarak Irak anayasası Irak'ın pek çok sorununa özellikle de Erbil ile Bağdat arasındaki meselelere çözüm üretmede bir çerçeve olabilir. Bu sorunları ele almamak, önümüzdeki dört yıl boyunca en başta Irak Temsilciler Konseyi ile başbakan arasındaki ilişkiler üzerinde olumsuz bir etki yaratacaktır. Sonuç kırılğan ve iyi tanımlanmamış bir devlet olacaktır. Kısa vadede Irak'ın yukarıda açıklanan zorlukları aşmak için birkaç pratik seçeneği bulunmaktadır ancak halktan artarak gelen baskı yeni

hükümetin etkili yönetişime öncelik vermesini ve devlet kurumlarının meşruiyetini arttırmak için gerekli olan bir adım olarak halkın taleplerine cevap vermesini gerektirecektir.

Referanslar

- 1- O'Driscoll, D. & van Zoonen, D. (2017). The Hashd al-Shaabi and Iraq Subnationalism and the State. MERI Policy Report: Erbil: Middle East Research Institute
- 2- Irak Temsilciler Konseyi (2017), Karar No: (55), 27 Eylül 2017
- 3- Kürdistan Bölgesel Yönetimi (2017), Kürdistan Bölgesel Yönetimi'nin Resmi Açıklaması, <http://cabinet.gov.krd/a/d.aspx?s=040000&l=12&a=55938>
- 4- Bkz. Cornish, C. & Khattab, A. Iraq prime minister Haider Al-Abadi faces calls to step down. Erişim Tarihi: 11 Eylül 2018, <https://www.ft.com/content/44c977cc-b5c7-11e8-b3ef-799c8613f4a1>
- 5- Bkz. Rudaw. Despite losses, Kurds have 'promising future' if united: Masrour Barzani, Erişim Tarihi: 10 Ocak 2018, <http://www.rudaw.net/english/interview/10012018>
- 6- Bkz. Irak Temsilciler Konseyi (2018), Seçim Kanununda Yapılan Üçüncü Değişiklik, 6 Haziran 2018
- 7- Irak Hükümeti (2014), Siyasi Bloklar arasında imzalanan Siyasi Anlaşma Belgesi, <http://www.pmo.iq/pdf/4.pdf>

YAZAR HAKKINDA

Kamaran Mohammad Palani, Ortadoğu Araştırmaları Enstitüsü'nde (MERI) araştırmacı ve Erbil Selahaddin Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünde öğretim görevlisi olarak çalışmaktadır. Palani aynı zamanda Leiden Üniversitesi Yönetişim ve Küresel İlişkiler Bölümü doktora öğrencisidir.

AL SHARQ FORUM HAKKINDA

Al Sharq Forum; amacı, Şark bölgesi halklarının siyasal gelişimi, sosyal adalete kavuşması ve ekonomik refaha erişmesi için tarafsız araştırmalar yapıp buna dönük uzun vadeli stratejiler geliştirmek olan, bağımsız ve uluslararası bir kuruluştur. Al Sharq Forum bu hedefini; demokratik katılım ideali, bilinçli vatandaşlık, çok taraflı diyalog, sosyal adalet ve kamu yararını gözeten araştırmaları teşvik ederek gerçekleştirmektedir.

Adres: İstanbul Vizyon Park A1 Plaza Kat:6
No.:68 34197 Bahçelievler / İstanbul / Türkiye
Telefon: +902126031815
Faks: +902126031665
E-posta: info@sharqforum.org

sharqforum.org

    / SharqForum

 / Sharq-Forum

الشرف
منتدى

ALSHARQ FORUM

